

Милица Миленковић
ТРЕЋЕ КРИЛО

Библиотека *ИЗБОР*
књига четврта

Уредник

Александар Марић

На корицама:

Икона Богородице Тројеручице, манастир Хиландар

Милица Миленковић

ТРЕЋЕ КРИЛО

избор из поезије

Поетикум, 2021.

БОЖИЋНИ КОЛАЧ

Мајка ће, о Божићу,
прсте у њиву
у семе
у жито
да умеси мушку снагу
воденицу
точак и камен.

Мајка ће, о Божићу,
волове у јарам
кућу крај друма
змију под амбар
мртве под праг.

Мајка ће
још само крст по средини,
раскршће и путоказ.

ПОГАЧА

Осећам.

Тежак су нам логор спремили.

У црно нас рухо завили.

Плачу деца.

Поља пуста.

Жене више не поју песму.

Утихнуле.

Угасле.

Збирају кукурузна зрна.

Биће погаче мање од длана.

БОГУ-БРАДА

У свечаној тишини
поворка мили.
Ни чуваркућа,
ни пољарка.
За репом се вуче свлак,
о ситости молитва.

Уздигнуте главе
корача смело.
Ни патријарх,
ни крстоноша,
ни вођа.
Фетиш јој кукурузном свилом
додирује чело.

То се *Богу-брада*
носи кроз село.

Жетеоци за њом,
дева смело корача.
У ћутњи осмех на уснама.
Биће сита,
од муке погача.

КУЋА

Од предака наслеђен камен
у прстену огњишта узидан.
Са неба, вериге, низ пламен
од крви и колена саздан.

Насред пода метнута ватра
од кама и венца,
четрдесет дана гори огњац
над колевком првенца.

Делиће синови
црно под ноктима,
кћери пепел
по образу и ногама.

Мајка веђе подавија,
у крилу јој ожег и острушка.

ЊИВА

Чиним је погодном за орање,
за растење и гајење,
чиним је плодном,
плодим је пољаркама у браздама.

Високо исклијало семе
заливам лијући сузе,
Око мене већ су анђели жетеоци,
замеци жита и кукоља
у заљуљаној зевци.

Чиним је погодном за орање,
за сневање и брање,
за наслагане руковети,
за крстине,
за откосе,
за над крстовима наднешене оштре косе.

Чиним је у тесту, под жаром,
ужареном искром, под ватром,
у пепелу.
Пепелим пут Христу,
Судњем дану,
Богу.

НЕБО

Рој звезда
под вршником
сакрила домаћица.

Жар је свод изнад неба.
Челик свод изнад звезда.
Алфа и Омега – Сунце и Месец.

За родне године!
Због кишних неба!

За пуне бразде!
Због белог хлеба!

МУЧНИК

Наш воденичар хрче
крај празног мучника.
Зна он,
за мучник треба много

муке
ратарове
његове жене
мршаве деце

ковчега покојних дедова,
испуњених трулежом,
непрежаљеним међама,
нерођеним синовима,

треба много облака,
босих девица,
баба са секирама,
Станоја дављеника.

Много жртвеног хлеба
мирисног тамјана
црвених слова.

Наш воденичар уздише
крај празног мучника.
У воденицу нико не залази.

Зна он,
за мучник треба много.

СТАРА МАЈКА

Са витког стења Љубовника
једино крст показује раскршће.

У празнини сећања,
у окуву рађања и гајења,
мајка немо дочекује и испраћа аутобусе.

Незнаном путнику замиришу
зимнице и хлебови
из њених подераних рукава,
на трен се укаже вера под шамијом,
много мирења Истока и Запада
у вековним темељима манастира
па све нестане...

Са витког стења Љубовника
једино крст показује раскршће.

Крај олтара светитеља
две (од)узете руке греју празно крило.

ВУГА

Сећамо се вуге само у причама.
Давно је отишла.
Памтимо је по жутој шари на прсима.
Златном трагу сунца.

Сећамо се вуге само у причама.
Отишла је и најавила све наше сеобе.
Памтимо је по златној прузи на прсима.

По лелујавом гнезду
и пепелу историје у којем смо остали
када је ка небу
/та жар птица/
ка небу узлетела

ТРЕЋЕ КРИЛО

(Молитва Тројеручици за птицу са сломљеним крилом)

Остављам вечерас пред Тобом
ову птицу сломљеног крила.
Учини, молим Те, до јутра,
да буде као што је некад била.

Ја сам превила рану од метка,
а крв као да и даље лије.
Читај јој бајалицу неку,
нек' вечерас од свете водице пије.

Видим у њеној зеници
тугу што срце слама.
Осећам чежњу сломљеног крила
за небом и висинама.

Погледај је, мајко са иконе,
покажи своје сину њено уплакано лице.
Принесите молитву Творцу
за сломљено крило нејаке птице.

Знам сва њена неба
и први страх од висине.
Не сећам се када је пала,
некада је стајала на врху планине.

Сутра ће у кавез
ил' у канџе некој звери.
Помилуј јој бледо чело

и благости отвори двери.

А ја ћу пером њеним
у прве јутарње сате,
полако, нежно и чило
на Твојој икони да нацртам
уместо руке – треће крило.

ИЗВОДИ ИЗ РЕЦЕНЗИЈА

Редукцијом поетских средстава, максималном сведеношћу опеваног, песникиња Милица Миленковић је успела да се огласи као занимљив, и поприлично остварен већ, глас најновијег нашег песништва. (...) Њено песништво није, иако тако на први поглед изгледа, пуко урањање у прошло, потрага за архетипским као гарантом традиционалног, већ – што је далеко теже и песнички захтевније – откривање живог у архетипском. У (тобоже) прошлом млада песникиња открива трајно, свевремено. Њен поглед уназад заправо је поглед у срце ствари које никакво временско омеђење не признаје.

Песникиња је – никакве сумње нема – рођена!

Душан Стојковић

Милица Миленковић припада драгоценим и посве ретким бићима која су раскош свога литерарног талента израна упрегли у конкретне резултате. Иза сваког њеног успеха стоји снажна (урођена) посвећеност песничком и духовном, то јест – рано развијени таленат за таленат, висока свест о дару и занату списатељском. То је велика срећа како за њу саму, тако и за онога ко чита њене радове, - односно објављује књиге Милице Миленковић. (...) Ова поезија, за даље духовно усавшавање, истовремено је раскршће и путоказ сваком знатижељном читаоцу, али и самој песникињи и њеном већ увелико доказаном таленту и подвигу.

Ненад Грујичић

Венцловићев духовни конгломерат, његов одраз, налазимо у поезији Милице Миленковић! Њена збирка *Испоснице* је вансеријска!

Јован Младеновић

Милица Миленковић успоставља дијалог са културом, историјом и завичајем, а коришћењем форме сонетног венца остварила је споне и са европском књижевном баштином, тачније италијанском, из које је и потекао овај облик, као и са свим потоњим песницима који су се огледали у овој изузетно тешкој и изазовној песничкој форми. (...) Код песникиње средњовековни записи обновљени су музиком поезије, те су и они писари са именом (као и многи безимени преписивачи) на нов начин задобили вечност. Било да је у форми сонетног венца или у слободном стиху, поетска плетеница Милице Миленковић одише древношћу историје, атмосфером старе српске књижевности и дахом поетске савремености и свевремености, а ауторка се потврђује као песник културе и духовности.

Маја Белегишанин

Док неки песници проналазе инспирацију у модерним појавама, Милица Миленковић сачињава збирку духовне поезије која проузрокује невероватну импресију. (...) Миленковићева је надарена песникиња која има удела у очувању (и на неки начин оживљавању) културне баштине места из којег долази.

Драгана Благојевић

Поезији Милице Миленковић није потребно тумачење, јер она сама себе тумачи, боље речено – отвара се као

шкољка када у њој зашуми лахор. Овдје се – треба допустити и даље да стихови буду „тумач“ пјесама – „пером умоченим у мастионицу великог ливца/ што излива у срцу свемира звоно привидног дана“ исписује истина раслојена у мисаоне и емотивне метафоричне сфере, па опет стопљена у чврсту цјелину. Поезија Милице Миленковић „сведочи тишину где бди срце“ указујући на „јединство у слову и поруци будућег дана“.

Ранко Павловић

Зло неће победити док је лепоте уметности и доброте божјих синова и кћери у супротстављању увек дајући шансу и наду да иза себе оставе само истину. Такве песме су песме радоснице, јер осећамо у стиховима љубав песникиње у спашавању света пред Богом, за њу је Бог једина снага која може да нас сачува од зле ћуди природе и људи. Ова млада песникиња прихвата узнемирену животну реку, свесна присуства и одсуства добра. Њена душа сричући стихове заживљује гозбу, ослобођена тужби и суда. Ока упртог у Творца у чијем светлу се прожима спасење за свако његово чедо, за свако ходајуће божанство. За истину и љубав које као утехом прима срце спојено директно на извор Творца.

Илија Шаула

Уместо да се бави интимом, јер то природно иде уз њене године, Милица Миленковић у духу своје мисаоне и продуктивне личности, свесна времена из којег се јавља, проговара у име културе, погажене традиције која је обезвредила књигу, образовање, васпитање и опште добро. А као најприсутније

избацила је у први план нарцисоидну заслепљеност собом, спољашњим, краткотрајним, празнословљем и једноумљем. Стога је повратак песникиње Милице Миленковић у давну прошлост субверзивни искорак, побуна и намера да се ововремена заглупљеност већине ошине и опомене.

Милица Јефтимљевић Лилић

Милица Миленковић припада оним младим ауторима, који својим блиставим сјајем поезије и прозе надмашују многе културне оквире. Поезија Милице Миленковић дотиче апстрактну молитвену димензију која својим умјетничким приступом даје посебну снагу љепоти, али и оригиналности поезији надилазећи савремени српски поетски приказ.

Пјесникиња Милица Миленковић гради поетски пут на којем се истичу сва сложеност и дух поезије, на којем се налазе многа искушења која воде ка високим донетима поетске вриједности. Читати поезију Милице Миленковић значи бити директно повезан са духовношћу и енергијом космичког ванвременог простора којима ова пјесникиња броди, а која је себе уткала у најљепше димензије унутрашње емотивне рефлексије завичајног Сврљига и литературе којима тако несебично припада.

Божидар Пророчић

Испоснице су награда поезији! „На обичне речи више немам право“, Миљковићев стих за мото приказа ове по много чему необично добре поезије.

Мирослав Тодоровић

Стваралаштво Милице Миленковић представља изузетан допринос поезији младих у савременој српској књижевности, њиме су иницирани нови токови српске лирике и читалачких односа према традицији.

Сеад Хусић

ИЗ ПРЕПИСКЕ

Без икаквог претеривања тврдим да сте, иако сте још млади, веома озбиљна песникиња, изнад већине песника данас у Србији. Види се да ћете у не тако далекој будућности бити велико име наше поезије. С једне стране сте мајстор речи и стиха, а с друге стране из ваших песама избија и плени мисаоност и оригиналност мисли и слика. Одлично користите православни дискурс да бисте показали своја размишљања. Ушли сте у срж православне филозофије живота и схватања света. Дакле, Ваша поезија је далеко од површне (каква се данас често јавља), дубока је и поткована изузетном начитаношћу.

Дејан Крстић

Сјајно вођена поезија која тражи циљно трагање за суштаством речи, јер се ради о форми која је морала бити испоштована. Задивљујуће је познанство језика са снажним упливом црквеног. Због тога духовна поезија која је настала на фрагментима историјског хришћанског наслеђа има сензационалну свежину, јер је овај вид поезије изузетно тежак а писање, пре свега због унутрашње борбе да се не повреде православне догме, да се при том испоштују сви базични елементи лирике и да се са целокупним сазнањем и откровењем које долази из поезије не западне у јерес, верску и поетичну!

Ненад Трајковић

Уопште је ритам па тако и контекст ових песама дескриптиван, приповедачки, радња песама се шири и развија кроз историју, интиму, где год да „уђу“ песме имају снагу и лепоту великог распона. Дух овог приповедања тако захвата широк, дубок, али бистар распон тема, има и блиставе реторичке обрте, обрте са смислом... не могу се отети утиску да су поједине слике толико јаке да се могу сматрати успешним филмским кадровима. (...) На крају сама „жица“ или призив ове поезије је космички широк, екстатичан и личан, на чистини, буја у сликама које се овако и даље могу пунити истински еротичном и катарзичном поезијом.

Дејан Булатовић

Милица Миленковић је наш бисер и сјајна књижевна звјездица која ће обиљежити вријеме у којем живимо... језик... писмо и једну књижевну епоху у којој је тешко бити писац, а још теже бити успјешан...

Неухватљив шарм и препознатљив стил су гарант наше златне насљеднице монахиње Јефимије и осталих српских знаменитих жена...

Здравка Бабић

О аутору

Милица Миленковић (1989), докторанткиња филологије, по струци је мастер филолог српске и компаративне књижевности – студије завршила на Филозофском факултету у Нишу одбраном теме мастер рада „Поезија Гордане Тодоровић“ чиме је прва донела свеобухватно тумачење литерарног опуса ове песникиње и указала на значај њене поезије. Једна је од најзначајнијих књижевница млађе генерације стваралаца у Србији и региону.

Објавила књиге: роман *Homunculi* (2010), збирке песама *Мање од длана* (2012), *Via Militaris, Via Dolorosa* (2013), *Испоснице* (2019) и књижевну критику *Критичка тумачења* (2016).

У Републици Српској објављена је њена збирка песама *Љубав у Кани и друге песме 2020. године*.

Аутор пројекта и ментор школе „Активно читање и креативно писање“ за децу и приређивач *Зборника* радова ученика ове школе (2017–2018).

Приредила је *Сабрана дела* Гордане Тодоровић у три тома (2018) као реализацију пројекта који је подржало Министарство за културу и јавно информисање Републике Србије у области издаваштва капиталних дела савремене српске књижевности и *Живети због песме* Гордане Тодоровић (Сабране песме из *Књижевних новина 1974–1978*) (2019).

Добитница првих награда на Фестивалу поезије младих у Врбасу (2011) и Фестивалу културе младих Србије у Књажевцу (2012) те *Тимочке лире* за најбољу песму коју додељује Радио Београд 2 у 2012. години – песма

Божиићни колач; финалиста Ратковићевих вечери поезије (2015, 2016, 2017), добитница треће награде Ратковићевих вечери поезије у Црној Гори 2017; финалиста Смедеревске песничке јесени са најбољом песмом за *Златну струну* (2017) – песма *На пола копља*; добитница Друге награде на Дринским књижевним сусретима 2019. године.

Добитница награде „Мирко Петковић“ за књижевну критику и награде „Стражилово“ за збирку песама *Испоснице* 2019. године.

Оперативни уредник у часопису *Бдење* и члан жирија за доделу награде „Гордана Тодоровић“ и „Меша Селимовић“.

Стални књижевни критичар часописа "Нова стварност" Удружења књижевника Републике Српске као и Књижевне радионице "Кордун", непрофитне и добротворне организације основане у граду Вест Честер (Пенсилванија, САД), специјализоване за публикување и промоцију дела балканске уметности и културе у Америци и Европи.

Бави се превођењем са енглеског и македонског језика.

Своје радове објављује у књижевним часописима, новинама и листовима у земљи и региону. Учесница је бројних књижевних фестивала и сарадник културних установа.

Поезија јој је превођена на енглески, словачки и македонски језик.

Члан је Удружења књижевника Србије.

Живи и ствара у Сврљигу.

САДРЖАЈ

5	БОЖИЋНИ КОЛАЧ
6	ПРИЧА
7	БОГУ-БРАДА
8	КУЋА
9	ЊИВА
10	НЕБО
11	МУЧЕНИК
12	СТАРА МАЈКА
13	РАСКРШЋЕ ВЕТРОВА
14	ВИНО
15	ИКОНЕ
16	ОСТРОГ
17	БОГОРОДИЦИ ШИРОЈ ОД НЕБЕСА
18	НАДЗАВЕТНА ПЕСМА
19	ШАКА ЛИРСКЕ ПЕНЕ
20	ARS TIMACUM: ПРЕДЕО НАСЛИКАН ДАВНО
22	НОЋ НА ТИМОКУ
23	ВОЈСИЛОВ МОНОЛОГ
28	ВОЈСИЛОВО ОТКРОВЕЊЕ
39	ЉУБАВ У ДОБА ПОНОСА
40	СУСРЕТ
41	ВЕЧЕ У КАНИ
43	ДВЕРИ
44	НА ПОЛА КОПЉА
45	УГАО, МЕРЕ
46	У ЗИДУ БЕЗ ЗВЕЗДА
48	ИЛИ ОД ЗЛАТА ЈАБУКУ
49	ЧИТАОЦУ
50	УМНОЖЕЊЕ ЈАБУКЕ
51	ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ ГРАШКА

53	БРАНКИЦА
55	ВРЕМЕНСКА ПРОГНОЗА
57	ВУГА
58	ТРЕЋЕ КРИЛО
61	ИЗВОДИ ИЗ РЕЦЕНЗИЈА
66	ИЗ ПРЕПИСКЕ
68	О аутору

Центар за афирмацију стваралаштва
ПОЕТИКУМ

Библиотека
ИЗБОР
књига четврта

За издавача
Иван Новчић

Уредништво
Александар Марић
Иван Новчић
Драган Грбовић

Идејно решење корица
Александар Марић

Контакт редакције
konkurspoetikum@gmail.com

Штампа
Пресинг, Младеновац

Краљево
2021.

Тираж
150

МИЛЕНКОВИЋ, Милица, 1989-

Треће крило : избор из поезије / Милица Миленковић. -
Краљево : Центар за афирмацију стваралаштва Поетикум,
2021 (Младеновац : Пресинг). - 72 стр. ; 20 см. - (Библиотека
Избор / [Поетикум] ; књ. 4)

Тираж 150. - О аутору: стр. 68.

ISBN 978-86-81722-24-4

COBISS.SR-ID 29487369